

Amatőr színjátszás határok nélkül

A Nemzeti Művelődési Intézet módszertani referenseként közel 10 éve vagyok részese a vidéki szintársulatok életének. Évek óta figyelem ezeket a közösségeket, és azt állapítottam meg, hogy a színjátszók mint egyének szorgalommal, kitartással tekintenek erre a feladatra, lelkesedésük töretlen, még akkor is, ha olykor akadályokba ütköznek.

2020-ban amatőr színjátszó csoportok vezetőivel készítettem interjút, ugyanis szakmai munkám során felkeltette az érdeklődésemet mindaz, amit ezen a területen tapasztaltam.

Az bizonyos, hogy nagyon sokoldalú emberek mozgatják ezeket a csoportokat, akik, ha kell, olykor jelmeztervezők, sűgók, kellékesek, pályázatírók, máskor beszédtechnika-, vagy éppen tánctanárok. Számos képesség birtokában kell lennie egy igazán jó csoportvezetőnek, rendezőnek.

A Pajtaszínház Program 2015 óta segíti az amatőr társulatok munkáját, de megyénkben ennél még korábbra datálható a színjátszó találkozók szervezése.

Csongrád-Csanád megyéből eddig Bordány, Csanádpalota, Apátfalva, Királyhegyes és Hódmezővásárhely színjátszó csoportjai mutatkozhattak be a Nemzeti Szín-

házban a Pajtaszínházi szemlén. 2022 szeptemberében Ruzsa kapta a lehetőséget.

A színjátszás megyénkben a 3000 fős kisvárosban, Csanádpalotán a legnagyobb hagyományú, ugyanis itt élt és töltötte életének utolsó éveit az első magyar színigazgató, Kelemen László. Nemcsak a művelődési ház viseli nevét, de a jelenleg működő színjátszó cso-

port, és a hozzá szervesen kötődő Kelemen László Emlékeért Kulturális Alapítvány, valamint az utóbbi által létrehozott Kelemen László Emlékpark, ahol a színigazgató sírja is található.

A jelenleg már nyugdíjas művelődésiház-igazgató, Adók István 22 évvel ezelőtt tűzte célul Kelemen László emlékének ápolását. Az ennek érdekében alapított

Kelemen László sírjának megkoszorúzása, tisztelgés az első magyar színigazgató emléke előtt (fotó: Magné Szaitz Éva)

amatőr színjátszó csoport újbóli életre hívása, az alapítvány elindítása, az emlékpark létrehozása és a színjátszó találkozók megrendezése méltán öregbítették a település hírnevét. A színjátszó találkozók megrendezéséhez szakmai-módszertani segítségért a Nemzeti Művelődési Intézet munkatársához, Dohorné Kostyál Zsuzsannához fordult, amely rendezvény azután 2019-ben jubilált. A helyi önkormányzat támogatta az ötletet, a Nemzeti Művelődési Intézet pedig feladatfinanszírozási programok keretében segítette a munkát.

A találkozón minden évben legalább 5-6, de alkalmanként ennél több csoport is részt vett, köztük határon túli közösségekkel. Többnyire Székelyföldről – Csíkcsomortánból, Csíkdelnéről, Csíkpál-

A KLASZ mentorálása Csanádpalotán, a Nemzeti Művelődési Intézet programjának keretében (fotó: Paraginé Monostori Anikó)

falváról, Madéfalváról, Rugonfalváról –, de érkeztek Vajdaságból is –testvértelepülésükről, Padéról, illetve a Nemzeti Művelődési Intézet Csongrád-Csanád Megyei Igazgatósága kapcsolatrendszeré-

nek köszönhetően Temerinből és Zentáról is.

A zsűriben a korábbi években Ablonczy László, A. Szabó Magdolna, Kubik Anna, Rubold Ödön, míg az utóbbi években a Szegedi Nemzeti Színház színművészei, Borovics Tamás, Gömöri Krisztián, Szilágyi Annamária és Szívós László színművészek foglaltak helyet. A jubileumi, 10. alkalommal Barnák László, a Szegedi Nemzeti Színház igazgatója szintén értékelt a csoportokat.

Olvasópróba Bordányban a Nemzeti Művelődési Intézet programjának keretében (fotó: Magné Szaitz Éva)

Amatőr színjátszók találkozója Csíkcsomortánban, a Nemzeti Művelődési Intézet szervezésében (fotó: Paraginé Monostori Anikó)

Székelyföldi kezdeményezések: a Nemzeti Művelődési Intézet Csongrád-Csanád Megyei Igazgatóságának székelyföldi kapcsolata

A Fortis Hungarorum Kulturális Egyesület egy budapesti székelyföldi civil szervezet, székelyföldi kötődéssel és elsősorban Csíkcsomortánban való működéssel. Az egyesület szervezésében 2015 októberében Csíkcsomortánban öt anyaországi és három székelyföldi színjátszó csoport és színház vezetőinek a részvételével, valamint a színjátszó szakma és több kulturális intézmény képviselőinek közreműködésével kon-

ferenciát is rendeztek. A szervezet akkori elnöke Varga Sándor András volt, aki korábban a Kossuth Rádió vezető szerkesztőjeként dolgozott. Sándor mindig szívén viselte a székelyföldi magyarok sorsát, ezért hívta életre Csíkcsomortán mellett, Csíkcsomortánban a Székelyföldi Verstábort, a Csíki Versünnepet és a Falusi Színjászó Vezetők Konferenciáját is.

2015-ben a találkozó témája a Kárpát-medencei műkedvelő színjátszás múltja, jelene és jövője volt. A Nemzeti Művelődési Intézet Csongrád-Csanád Megyei Igazgatóságának munkatársai a Csanádpalotával való szoros szakmai kapcsolatnak köszönhetően kaptak meghívást az eseményre.

Csíkcsomortánnál közös programjaink is megvalósultak: a csanádpalotai Kelemen László Művelődési Ház igazgatója a Bethlen Gábor Alapkezelőhöz és az NKA-hoz adott be pályázatot, amelynek szakmai részét igazgatóságunk készítette. Többek között ezáltal szervezhető egy színjászó találkozó 2018 tavaszán Csíkcsomortánban, valamint a X. Nemzeti Színjászó Találkozó és az I. színjászó csoportvezetők szakmai konferenciája 2019 nyarán Csanádpalotán. A szakmai konferencia második ízben 2022 áprilisában került megrendezésre, amelyen Kéri Ferenc író és Varsányi Anna író, dramaturg, jelmeztervező is tartott előadást.

Magyar nyelvű amatőr színjátszás a Vajdaságban

Vajdaságban jelenleg 18-20 magyar amatőr színjászó csoport működik aktívan. Egy mentorprogram keretében évi három alkalommal kérhetnek ingyenes segítséget a Vajdasági Magyar Művelődési Szövetségtől. Ekkor az intézet térítésmentesen bocsát rendelkezésükre szakembert (színészt vagy rendezőt), hogy a készülő előadásukhoz szakmai segítséget nyújtson.

Járt már kint csoportnál Brestyánszki Boros Rozália, a Szabadkai Népszínház dramaturgja, Herenyák György, az Akadémia tanára, Lőrincz Tímea, a Zentai Színház színésze is. A mentorok természetesen nem rendezik meg helyettük a darabot, viszont módszertani segítséggel támogatják őket.

Vajdaságban, Zentán a diákszínjászók számára rendezik meg a középiskolás színjászók film és színházi vetélkedőjét, Feketicse pedig általános iskolás korú részt-

vevőknek a Gyermekszínház Műhelytalálkozót. A felnőtt amatőr színjászók a Vajdasági Magyar Amatőr Színjászók Találkozásán mutatkoznak be.

Varga Tamás, a Vajdasági Magyar Művelődési Intézet egykori munkatársa 1998 óta foglalkozik színjátszással. Véleménye szerint a játéknak, színjátszásnak elsősorban csapat- és közösségépítő ereje van. Ebben a műfajban különböző személyiségek találkoznak. Az egymással legmélyebben találkozó *társas játék* a színjátszás, ami egyfajta önmegismerés.

Vajdasági Magyar Amatőr Színjászók Találkozója, Nagyikinda, 2018
(fotó: Magné Szaitz Éva)

Vajdasági Magyar Amatőr Színjászók Találkozója, Kupuszina, 2019
(fotó: Magné Szaitz Éva)

Képzéseket és szakmai napokat is tartanak a csoportvezetőknek, meghívják drámapedagógusokat, rendezőket vagy színészeket.

A Vajdasági Magyar Amatőr Színjátszók Találkozóját 2022-ben 26. alkalommal rendezték meg. Az eseménynek minden évben másik település ad otthont: egyik évben Bácskában, a következőben Bánátban rendezik. A színjátszó találkozó díjainak egyike egy professzionális színházban való fellépés lehetősége. A találkozó egy egyhetes szemle, napi 2-3 előadással. A találkozó főszervezője a Művelődési Szövetség, a Vajdasági Magyar Művelődési Intézet testvérszervezete.

Népszerű program a MAdT tábor, a Vajdasági Magyar Amatőr és Diákszínjátszók Tábora. Ennek elsődleges célja, hogy Zentán, az egyhetes táborban megalapozzák a színész, a rendező és a mozgásos csoportok képését.

Kupuszinán az asszonyok saját maguk varrják a kosztümöket, a férfiak fúrnak-faragnak, elkészítik a szükséges díszleteket, eszközöket, minden olyan díszletelemet, amelyek nemcsak bonyolultak, de időigényesek is.

Varga Tamás szerint minden előadás ünnep, amit a teltházias bemutatók sorra bizonyítanak.

Ebben az évben a Palicsi Színjátszó Grund – alapítói Mezei Zoltán és Kalmár Zsuzsa – lépett fel július 22-én Árpádhalmon, a Megyei Ifjúsági Klubtalálkozón, majd egy hónappal később, augusztus 20-án a Közösségépítő Kultúránk programsorozat alkalmával a

Földeáki színjátszók 1915-ben, a fotó Tamásiné Zsuzsa tulajdona

Földeáki színjátszók 100 évvel később, 2015-ben (fotó: Paraginé Monostori Anikó)

Nemzeti Művelődési Intézet székházában.

A vajdasági színjátszók egyre csak „feljebb és feljebb teszik a léctet”, hiszen vitathatatlanul zseniális előadásokat visznek színpadra. Érdemes ezekről meggyőződnünk, ellátogatni a Vajdasági Magyar

Amatőr Színjátszók Találkozójára, vagy az általunk szervezett Nemzeti Amatőr Színjátszó Találkozókra Csanádpalotára, ahol már hagyománya van annak, hogy a megyénkben működő csoportok mellett vajdasági és székelyföldi közösségek is fellépnek.

MAGNÉ SZAITZ ÉVA 2005-ben végzett a Szegedi Tudományegyetem Juhász Gyula Tanárképző Főiskolai Karán művelődésszervező szakon, kulturális menedzser szakirányon. 2007-től Békéscsabán dolgozott a Közösségfejlesztők Békés Megyei Egyesületének munkatársaként. Azóta tagja is az egyesületnek.

2011-ben elvégezte a Szent István Egyetem Gazdasági Karán a közösségi-civil szervező szakot. 2013-tól módszertani referensként dolgozik a Nemzeti Művelődési Intézet Csongrád-Csanád Megyei Igazgatóságán, ezen belül 2 éven át kulturális koordinátorként tevékenykedett az Intézet egyik kiemelt programjában, a TÁMOP 3.2.3.B -ben. 2020-ban a Szegedi Tudományegyetem kulturális mediáció mesterképzési szakán kulturális mediátor szakképzettséget szerzett.